

Rinnapiimaga toitmise uuringu kokkuvõte

Rinnapiim on spetsiaalselt lapsele kohandatud parim võimalik söök ja jook esimesel 6 elukuul. Rinnaga toitmine on inimese elukestusel lühike protsess, kuid mõjutab positiivselt lapse tervist kogu tema elu. Samuti omab rinnaga toitmine positiivset mõju ka ema tervisele. Sellest tulenevalt ja lähtudes beebisõbraliku haigla põhimõtetest soositakse Pärnu Haiglas rinnaga toitmist ning pakutakse selles osas naistele igakülgset toetust. Teenuse kvaliteedi hindamiseks on soovituslik koguda andmeid rinnaga toitmise alguse ja ainult rinnapiima toidul olevate imikute kohta.

01.01.2023-31.12.2023 viidi Pärnu Haigla naiste- ja lastekliiniku sünnitusjärgses osakonnas läbi küsitlus, mille raames hindasid sünnitanud naised kliinikus pakutavat ante-, peri- ja postnataalse hoolduse kvaliteeti ja seda eeskätt rinnaga toitmisega seonduva info, abi ja toetuse saamise osas. 2023. aastal piloteeriti elektroonilist küsimustikku.

Küsitlusele vastas 29 naist, nendest 15 olid esmassünnitajaid ja 14 korduvsünnitajaid. 29 vastajast 21 juhul oli sünnitus loomulik, 4 juhul keisrilõige seljasüstiga ning 2 juhul keisrilõige üldnarkoosis, 2 juhul oli sünnituse viis märkimata.

Rasedus on väga oluline aeg, mil naine peaks saama kõik vajaliku informatsiooni imetamise vajalikkusest ja olulisusest hilisemate teadlike otsuste langetamiseks. Sünnituse eelselt on oluline jagada naistele informatsiooni rinnaga toitmise kasulikkusest, imetamise alustamisest ja nahk-naha kontaktist, erinevatest imetamise asenditest, toitmise sagedusest jms. Samuti tuleb nõustamisel rääkida ka võimalikest probleemidest, mis rinnaga toitmisel esineda võivad. Selgitada tuleks ka võimalikke riske imiku piimasegude kasutamisel.

29 vastajast 26 vastasid, et said raseduse ajal infot ja teadmisi, mis aitas neil edukalt alustada oma lapse imetamist. Sünnitusjärgselt asetati emaga nahk-naha kontakti 27 vastsündinut ning 2 vastsündinut ei saanud nahk-naha kontakti lapsepoolsetel põhjustel. Juhul, kui laps eraldati emast mingil põhjusel, siis 29 vastajast 20 vastajale põhjendati lapse eraldamist, 5 vastajale ei põhjendatud, 4 ei vastanud küsimusele. 25 juhul õpetas ja julgustas personal naist imetama tema esmasel kontaktil lapsega ning selgitas naisele esmaseid märke, kui vastsündinud on imemiseks valmis.

29 vastajast 23 said abi, nõu või toetust imetamisasendite valikult. 25 vastajat sai abi, nõu või toetust õige imemisvõtte leidmisel. Rinnapiima käsitsi välja lüpsmise osas sai abi, nõu või toetust 13 vastajat. 28 vastajat on nõustatud imetamiskordade sageduse ja kestvuse osas. 27 vastajat planeerib oma last toita rinnaga üle 6 kuu ning kaks vastajat alla 6 kuu.

29 vastajast 16 planeerib lapse toitmiseks kasutada lutti/lutipudelit. Põhjendustena toodi välja: emale puhkuse andmine; ema eemalolekul saab last toita keegi teine; lapse rahustamiseks; rinnapiimavähesus ainevahetushaiguse tõttu emal; eriolukorras vajadusel.

Kui rinnaga toitmine ei ole ajutiselt võimalik, siis selleks olukorraks tuleb vanematele õpetada alternatiivseid toitmisi, nt. lusika või topsiga. Luti asemel võib imiku imemisvajaduse leevendamiseks kasutada ka kindaga sõrme või rinda, millest veel piima ei tule. Tervishoiuasutuses ei tohiks personal propageerida ega reklaamida lutipudeleid, lutte ega nibukaitsmeid.

Asjakohane emade ja perekonna nõustamine lutipudelite, luttide ja nibukaitsmete kasutamise kohta on vajalik, aitamaks vanematel teha teadlikke valikuid nende kasutamise osas. Oluline on, et personal ei soovitaks vanematele kasutada vastündinutel lutipudeleid, lutte ja nibukaitsmeid ilma meditsiinilise näidustusega. Kui nende kasutamine on siiski vajalik, tuleb õpetada vanemaid lutipudeleid, lutte ja nibukaitsmeid õigesti hooldama ja puhastama, et vältida bakteritest tingitud ohte. Vanematele tuleb selgitada, et luti ja rinnanibu imemise füsioloogia on erinev, mistõttu rinnaga toitmisel võib tekkida probleeme, eriti kui lutti või nibukaitsset kasutatakse pikema aja jooksul. Kui lutt hakkab asendama imiku söögikordasid rinnast, siis on võimalik rinnapiima hulga vähenemine.

29 vastajast 28 on teadlikud, et peale sünnitusosakonnast lahkumist on Pärnu Haiglas võimalik pöörduda imetamisnõustaja vastuvõtule abi ja nõu saamiseks. Emad vajavad püsivat toetamist, et jätkata rinnaga toitmist. Eriti oluline on pöörata tähelepanu emadele, kes tervishoiuasutusest välja kirjutamisel ei ole omandanud kõiki vajalikke rinnaga toitmise oskuseid, mistõttu on tõenäoline, et kodus olles võivad ilmned a imetamisega seotud probleemid. Oluline on emasid ja imikuid sünnitusjärgselt jälgida 2-4. päeval ning teisel sünnitusjärgsel nädalal. Seetõttu on vajalik, et vanematel oleks võimalus vajadusel saada asjakohast abi ja nõustamist.

Uuringu tulemustest võib järeldada, et Pärnu Haiglas on hästi korraldatud nahk-naha kontakti loomine ema (isa) ja lapse vahel, sünnitanutel on soov imetada last vähemalt 6 kuud. Positiivseks võib lugeda järjepidevat ja toimivat imetamisnõustajate vastuvõttu, mille olemasolust on emad teadlikud. Samuti on lisandunud 2023. aasta oktoobrist ämmaemandate koduvisiidid, mis annab võimaluse nõustada ja toetada naiste toimetulekut rinnaga toitmisel kodus keskkonnas. Rasedusaegne ja sünnitusjärgne imetamisnõustamine toimub heal tasemel. Küll aga peaksime parandama veel igakülgse naiste ja perede nõustamise kvaliteeti seoses teostatavate protseduuride vajalikkuse ja tegevuskäigu osas. Töö beebisõbraliku haigla põhimõtetest lähtudes on pidev ja igapäevane.

Seoses elektroonilise küsimustiku piloteerimisega on valim jäänud kaks korda väiksemaks võrreldes eelneva aastaga, mistõttu oleks mõistlik integreerida elektrooniline vorm paberkandjal vormiga, et küsimustikule vastaks rohkem naisi.